

पवेश सं०

विषयः

आर्य समाज

क्रम सं०

नमः तिप्पि निर्णय दीपिका

ग्रन्थकार काशीनाथः

पत्र सं० व-११, १४-२१, २३-२७

श्लोक सं०

अक्षर सं० (पंक्तौ)

४५

पंक्ति सं० (पृष्ठे)

५

आकारः १२.७.४४.७

लिपिः दी. ना.

आधारः ३१

वि० विवरणम् अष्टः

13912

पी० एम० यू० पी०--७७ एम० सी० ई०--१६५१--५० ०००

आ. २१५७

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

Centre for the Arts

ज्येष्ठशुक्लतृतीयाकर्त्तव्यं जयंती ॥ तदुक्तं ॥ न फलं ह कल्पयुगे ॥ ज्येष्ठशुक्लतृतीयायां ध्यात्वा कर्त्तव्यं ॥ न सत्यं च द्वितीयायां ध्यात्वा कर्त्तव्यं ॥
 ८ कर्त्तव्यं ॥ ज्येष्ठशुक्लतृतीयायां ध्यात्वा कर्त्तव्यं ॥ न सत्यं च द्वितीयायां ध्यात्वा कर्त्तव्यं ॥ न सत्यं च द्वितीयायां ध्यात्वा कर्त्तव्यं ॥
 तिथिनि ॥ यापाहुनं दत्तं ति ॥ ७ ॥ इति वैशाखः ॥ १२ ॥ अथ ज्येष्ठः ॥ मघिष्ये ॥ पिषे न कं जं कृत्वा ज्येष्ठमास्विसवैदिकं ॥ पुष्येः संपूज्यं गंधाभ्यां नावा

पुष्येः संपूज्यं गंधाभ्यां नावा ॥ १३ ॥ अथ ज्येष्ठः ॥ मघिष्ये ॥ पिषे न कं जं कृत्वा ज्येष्ठमास्विसवैदिकं ॥ पुष्येः संपूज्यं गंधाभ्यां नावा ॥
 कुतृतीयायां स्नात्वा नियमनं करैरिति ॥ सा पूर्वविद्वान्मास्यां हृतपातयारं भासावि त्रीवपैतकी ॥ ब्रह्माष्टमी च भृगुचक्रं व्यासेषु
 कीतिथिरिति स्कां देते ॥ ३ ॥ इयमेव वामदेवकल्पादि ॥ ३ ॥ अथ ब्राह्मणं ॥ ज्येष्ठशुक्लचतुर्थी तु जाना पूर्वमुमासनी ॥ तस्मात्पानत्रसं
 ज्यास्त्रिभिः सोमामपहृदये ॥ उपहारैश्च विविधैर्गन्तव्योत्सवादिभिः ॥ होमः पयोभिर्वसैश्च पत्रपुष्पैः सुगन्धिभिरिति ॥ ४ ॥ आथ
 ज्येष्ठशुक्लदशमी दशहरा ॥ अस्यां काशीखं देवं गंगां श्रवयात्रा ॥ हेमाद्रौ ब्राह्मणे ॥ ज्येष्ठमासि सितेषु क्षेदशमी हस्तसंयुता ॥ हस्ते द
 शपापानितस्मादशहरास्मतेति ॥ वाराहे ॥ दशमी शुक्लपक्षे तु ज्येष्ठमासिकुजे हनि ॥ अवतीर्णाय ततः स्वर्गद्वारं च सरिद्वारं ॥ ह
 रतेशपापानितस्मादशहरास्मतेति ॥ काशीखं जे लिंगं दशममेधं शं दशहरातिथौ दशजन्मा जितैः पापैः त्यजते नावसं
 शयः ॥ इदं मलमासेपिकर्त्तव्यं ॥ शुद्धपुनः कर्त्तव्यमिति ॥ ५ ॥ अथ ज्येष्ठशुक्लैकादश्यां निजैलैकादशीव्रतं ॥ स्कां दे ॥ ज्येष्ठमासि

ज्येष्ठशुक्लचतुर्थी तु जाना पूर्वमुमासनी ॥ तस्मात्पानत्रसं ॥ ५ ॥ अथ ज्येष्ठशुक्लैकादश्यां निजैलैकादशीव्रतं ॥ स्कां दे ॥ ज्येष्ठमासि
 ब्रह्माष्टमी तिथिर्देवाभ्यां च नरुपमा कर्त्तव्यं ॥ ज्येष्ठमासि नृपदेवकल्पादि ॥ ३ ॥ अथ ब्राह्मणं ॥ ज्येष्ठशुक्लचतुर्थी तु जाना पूर्वमुमासनी ॥ तस्मात्पानत्रसं
 आ पितृवराणां ब्राह्मणानां दत्तं ति ॥ ७ ॥ इति वैशाखः ॥ १२ ॥ अथ ज्येष्ठः ॥ मघिष्ये ॥ पिषे न कं जं कृत्वा ज्येष्ठमास्विसवैदिकं ॥ पुष्येः संपूज्यं गंधाभ्यां नावा

नृपथ्ये यशुक्लैकादशी शुभा ॥ निजैलं स उपोष्या च जलकुं भात्सरं करान् ॥ प्रदाय विप्रमुख्ये भस्मापत्रयं विवर्जितः ॥ विष्णुलोकं मवाथे
 हमादते विष्णुसन्निधावति ॥ नृसिंहपरिचर्यायां जलकुं भदा नृमंत्रः ॥ देवदेवत्तुषीकेशं साराणं वतारक ॥ उदकुं भप्रदानेन न्यास्या
 मिपरमांगतिमिति ॥ ६ ॥ ज्येष्ठशुक्लपञ्चास्यासावित्रीव्रतं ॥ तदुक्तं ब्रतं दे ॥ अमायां कथा ज्येष्ठवत्पल्लवहासनी ॥ शिराजो पोषिता न
 रीषिधामा नेन पूजयेत् ॥ अशक्तौ तु ज्येष्ठदश्यां न कं कुर्याज्जितेन्द्रिया ॥ अज्याचितं च नुदं रं भमायां संपुष्येण भित्ति ॥ ज्येष्ठमा
 सेतुं संप्राप्ते पौर्णमास्यां पतिव्रता ॥ स्नात्वा चैव शुचिर्भलावटं सिंघबहूदकैः ॥ पूजनादिकं व्रतकां देष्टव्यं ॥ अत्र शृणुमांसावासे
 पूर्वविद्वान्मास्यां हृतपातयारं भासावित्रीवटपैतकी ॥ ब्रह्माष्टमी च भृगुचक्रं व्यासेषु सुस्कीतिथिरिति स्कां देते ॥ भूताविद्वानकर्त्तव्या
 अमावास्या च पूर्णिमा ॥ वज्रयिलासुरत्रयसावित्रीव्रतमुत्तममिति ब्रह्मसूत्रे वती ॥ अत्र पूर्णिमा मावास्या नुरोधेन यथा विराजसं पतिर्भवति
 तः ॥ शत्रयोदश्यादिमास्यं तस्या प्राध्यायात् ॥ अस्यामेव पौर्णमास्यां विशेषादित्युपपुराणे ॥ ज्येष्ठमासि तिलान्द्रव्यासौर्णमास्यां विशेष
 तः ॥ अश्वमेधस्य यत्पुण्यं तत्रोन्नोति न संशय इति ॥ विष्णुधर्मोत्तरे ॥ सोपवासस्तथा ज्येष्ठपूजो नृशशलसृणो ॥ उपानहो नयथ

१ भाषा...
 तिथि...
 तिथिनि...

आपा...
 द...
 अ...

तिथिनि० बंदत्वायंतं सुखी भवेत् ॥ उपायनहौ प्रदास्यामि कंठकादिनिवारणे ॥ सर्वे स्थानेषु मुखदे अतः शांतिप्रयत्नमो ॥ सुवदानमंत्रः इह
 सुत्रातपत्राणं कुरु मे के शवप्रभो ॥ सुवत्त्वस्त्रीनये वनं ब्राह्मणाय मया संहेति ॥ मया लक्ष्म्या ॥ इयं कौचमन्वादि ॥ कौमिकल्पादिश्च ॥
 वाममनपुराणे ॥ उत्सुकं भावुदानं च तालरं संसंदनं ॥ त्रिविक्रमस्य प्रीत्यर्थं दातव्यं ज्येष्ठमासि ॥ १ ॥ अतिज्येष्ठः ॥ ३ ॥ अथाषाढः ॥
 महाभारते ॥ आषाढमेकमेतन् स्त्रिलामासमंतदिनः बहुधा न्येष्टुं धनो बहु पुत्रश्च जायत इति ॥ वामनपुराणे ॥ उपायनद्युगलं
 त्रैलवणा मलकानि च ॥ आषाढे वामनप्रीत्यै दातव्यानि तु भक्तिरिति ॥ १ ॥ आषाढ वृश्चततीया आनेय कल्पादि ॥ २ ॥ आषाढ
 मापैत्र कल्पादिः ॥ २ ॥ रथयात्रा ॥ स्कंदे ॥ आषाढस्य सिते पक्षे द्वितीया पुष्य संयुता ॥ तस्यारथे समारोप्य रामं मां भद्रया सह ॥ मां
 जगन्नाथ ॥ १ ॥ आषाढ शुक्ल चतुर्थी शयंतर कल्पादिः ॥ ५ ॥ वाराहे ॥ आषाढ शुक्ल षष्ठी तु तिथिः कौमारिका स्मृता ॥ कुमारम
 च येन च पूर्वत्रोपोष्य वै दिनं ॥ ६ ॥ आषाढ शुक्ल दशमी वीर्णमासी च मन्वादिः पूर्वोद्भूया पिनी प्युक्तं ॥ ७ ॥ आषाढ भाद्र कार्तिक
 शुक्ल दशमी च नुराधा श्रवण रेवती युक्ता सुपारण न कार्यं ॥ भविष्ये ॥ आभाका सितपक्षे सुमेव श्रवण रेवती ॥ संगमेनैव भोक्तव्यं
 ॥ आषाढ शुक्ल षष्ठी स्कंद षष्ठी ॥ स्कंद षष्ठी तिथिः ॥ शुद्धी ॥ १ ॥ आषाढ शुक्ल षष्ठी तिथिः ॥ शुद्धी ॥ १ ॥ आषाढ शुक्ल षष्ठी तिथिः ॥ शुद्धी ॥ १ ॥

हादशहादशी हरेदिति ॥ ८ ॥ आषाढ शुक्लैकादश्यां द्वादश्यां वा विष्णु शयनोत्सवः कर्तव्यः ॥ उत्तं च हेमाद्रौ ब्राह्मे ॥ एकादश्या च
 शुक्ला यामाषाढ भगवान्हरः ॥ सुजंगमयने शेते स्त्रीरार्णवजले सदेति ॥ हेमाद्रौ भविष्ये ॥ हादश्यां शुक्ल पक्षे च प्रस्वाभावर्तनोत्स
 वः ॥ ३ ॥ दं च मलमासन कार्यं ॥ देशान्स्पबलि विष्णो शयनं परिवर्तनं इति का लादर्शनेषेधात् ॥ संग्रहे ॥ शीत शोषणं पर्यं के आषाढां सं
 विशेषरः निद्रां त्यजति कर्तव्यमिति ॥ ॥ चानुर्मस्य व्रतारं ॥ आप्याषाढ शुक्लैकादशी द्वादशी पूर्णिमा सुकर्क संक्रांती देने वा विक्लप्ये न्कर्तव्यं ॥
 एकादश्यां तु गद्ग्रीयात्संक्रांतौ कर्कटस्य च ॥ आषाढां वानरे भया चानुर्मस्यो दित व्रतमिति सन तु मारवचनात् ॥ आषाढ शुक्ल दश्यां पूर्ण
 मास्यामथापि वेति वाराहपुराणाच्च ॥ श्रीमहाभारते ॥ अषाढे तु सिते पक्षे एकादश्या सुपोषितः ॥ चानुर्मस्य व्रतं कुर्वीथ किं विषयतो नर इ
 ति ॥ अस्पनियत्वं त्रैवोक्तं ॥ वार्षिकांश्च तुरेमासा न्वाहयेत्केन चिन्नरः ॥ व्रतेन नो चेदात्रोति किं त्विषं वत्सरोद्वं ॥ असंज्ञे तु लाकैतु कर्त
 व्यंतस्य लत इति ॥ अस्पां भशुक्लादावपि कार्ये ॥ इदं द्वितीयाधारं भविष्यं ॥ तथा ॥ अशौचमध्यपि द्वितीयाधारं भोक्तव्येव ॥ अशु
 चि वीपियादि स्त्रीयादि वा पुमान् ॥ व्रतेन तत्रः ह्युलमुच्यते सर्वपात केरिति स्कांदे ॥ आरब्धे सूनकं न स्याद नारब्धे तु सूनं मिनि विष्णु
 गुचिरी

मणिदेवप्रसादात् प्रसिद्धादृष्टुमिति ।
इत्येतादृशं प्रमाणं न भवेत् ।

नमस्तुभ्यं गुरुभ्योः प्रदं पत्रिकं नमः पत्रिकं

[Handwritten notes in Chinese]

X (3) 4 5 6 7 8 9

निधिनि वचनात्॥ अत्रैव रक्षाबंधनमुक्तं भविष्यते॥ ततोपराह समयेकुर्यात्सेतुलिकां सुराणां॥ कारयेच्चासतैलवस्त्रिद्वये मघर्चितां
॥ तत्रमंत्रः॥ येन बहो बलीराजादामवेद्रो महाबलः॥ तेन त्वामभिव धामिरक्षेममवलमा चलेति॥ अत्रापराह व्यापिनीयास्त्राभ
यत्रतव्याप्तो ह्यसौ गन्धः॥ आवर्णोदोर्गनवमीर्दुर्वाचैव दुर्ताशः नी॥ पूर्वविद्वेव कर्नव्याशिवरात्रिबेलेदिने मितिहृद्यमवचनात्॥
अस्मादेव विशेषवचनादन्वेष्युयाकर्मव्यतिरिक्तेषु विप्रापणदिषु पूर्ववत्प्रास्था॥ पूर्वोत्थांभशस्त्रे तुतरस्यामेवरक्षाबंध
धर्न॥ भद्रायादेन कर्तव्ये आवर्णिकास्तुनीतथा॥ आवर्णिलपतिर्हं तियामंदहति फाल्गुनीतिवचनान्॥ ७॥ अद्भुतं सागरनारदः॥
भानौ सिंहगते चैव यस्य गौः संप्रसूयते॥ मरणंतस्य निर्दिष्टेषु दिग्गोसेने स शयः॥ तत्र शांतिं प्रवक्ष्यामि येन संपद्यते पुनः॥ प्रसू
तांतस्तुणादेव तां गोविप्राय दाययेत्॥ ततो होमं प्रकुर्वीत तच्छतां कुरजसर्पयेः॥ अद्भुतीनां घृतां नामयुतं सुहृदा ततः॥ व्याहृतिमि
श्रायं होमः॥ सोपवांसः प्रयत्नेन दद्याद्विप्राय दक्षिणमिति॥ ८॥ अथ वर्णवेदिनां गृह्यपरिशिष्टे॥ माधेवुधे च महर्षि आवर्ण
वज्रबादिवा॥ सिंहगवः प्रसूयते स्वामिनो मत्सुदायका इति॥ अत्र नोतामृतशान्तिः कार्याः॥ ९॥ आवर्णादिमासचतुष्टये

का
रम०

[illegible]

२ अथ कृष्णायाम्नां प्रेतगात्राय चिरात्
कृष्णायाम्नां प्रेतगात्राय चिरात्
३ अथ कृष्णायाम्नां प्रेतगात्राय चिरात्

[illegible]

٢٠

नैन तु तस्यापंश बहस्तस्य भोजने ॥ तस्यापंश भ्यते पुं भर्जनं यत्तां भोजने हते इति ॥ शव हस्तस्य भोजने शवस्त किं हस्तस्य भोज
ने इत्यर्थः ॥ निर्णयामते ॥ इहास्मीदिने प्राप्ते येन सुकृदि ज्ञो तम ॥ त्रैलोक्ये न भवं वापं तेन सुकृदि ज्ञो तम ॥ अत्र पारणं तु केवल
एषु पवासे दिवा तिथ्यं तलाभे दिवै वनित्यं ते कर्तव्यं ॥ रोहिणी सुता एषु पवासे तद्भयांते कर्तव्यमिति सुख्यः कल्पः ॥ अन्यतरं
ते गौणः ॥ अशक्ते च तु जागरंते प्रातरे व पारणं कार्यं तिथ्यं ते वोस्त्वं त्वं त्वाव्रती कुर्वीत पारणमिति कालाद शौदात् त्ववचनात् ॥
इयं च दिः ॥ ३ ॥ भाद्रपदा मावास्यायां कुशमहण सुकृते हेमाद्रौ हारीतेन ॥ मासेन भस्ममावस्यातस्यां दर्भाच्च यो ॥ मन्तः ॥
अयातयामात्तदर्भा विनियोज्या पुनः पुरारिति ॥ न भस्ममावासेति पाठो अंशं तमासेन ॥ ४ ॥ भाद्रपदशुक्लतीयायां हरिता
लिकात्रनं ॥ तत्र सा सुहर्ते मात्रापि परा ॥ सुहर्ते मात्रसत्वे तु दिने गौरीव्रतं परे ॥ निमाधवोक्ते ॥ इयं मन्वादिः ॥ ५ ॥ भाद्रपदशुक्
लतुर्थी सिद्धिविनायक चतुर्थी ॥ स्कंदो ॥ श्रीकृष्णः ॥ प्रातः शुक्लनिले स्नात्वा मथाह्ने पूजयेत् ॥ स्वशत्पागणनाथस्य स्त
र्गर्होपमयाहर्ति ॥ अथवा मन्मथी कुमोदित शहयं कारयेदिति ॥ गणनाथस्य सिद्धिविनायकस्या ॥ तत्स्वरूपमुक्तं ते

निधिनि०

११

व॥ एकदंतं शयकं गजवक्त्रं चतुर्भुजं ॥ पार्श्वकुशधरं देवं ध्यायेत्सिद्धिं विनायकमिति ॥ अत्र चतुर्थे मध्याह्नायापिनीत्या ॥
 प्रातःशुक्लतिलैः स्नात्वा मध्याह्ने पूजयेत्तु पतिस्वहपुराणे मध्याह्नस्य कर्मकालत्वाभिधानात् ॥ चतुर्थे रात्र्याथ स्वमातुर्वि
 द्वाप्रशस्यते ॥ मध्याह्नायापिनी सा तु परतश्चेत्यरेह नीतिनवनाम् ॥ अत्र परतश्चेदिति ॥ परदिन एव मध्याह्नायापित्वे परा ॥ अथ
 या सर्वपक्षेषु पूर्वा ॥ मातृयोगस्य प्रशस्तत्वात् ॥ यदोषमेषां मध्याह्नायापिनीत्या अधिकैकदेशयोगिनीत्या ॥ अत्रोचं
 द्रदर्शनं कार्यं ॥ मार्कंडेयः ॥ सिंहदित्ये शुक्लपक्षे चतुर्थ्यां भिदपणकुयोत तस्मात्पश्येन्न तं सदा ॥ दोषस्य शंतये सिंहः
 प्रसेनमिति वै पठेत् ॥ श्लोकस्तु देवीपुराणे ॥ सिंहः प्रसेनमवधीत्सीहो जं बव ताह तः ॥ सुकुमारकमारो दीप्तवदोषस्य
 मंतक इति ॥ ६ ॥ भाद्रपदशुक्लपंचमी ऋषिपंचमी ॥ सामध्याह्नायापिनीत्या ॥ एजात्रतेषु सवैषु मध्याह्नायापिनीतिथि
 रिति माध्वीयेहारीनोक्ते ॥ दिनहयेतया त्वेह माद्रु प्रते परा ॥ माधवमते तु पूर्वा ॥ सर्वत्र पंचमी पूर्वस्युक्ते ॥ आभाद्रशुक्ल
 षष्ठी प्राणकल्यादिः ॥ ८ ॥ भाद्रपदशुक्लसप्तम्यामुक्ता भरणव्रतं ॥ तत्र सप्तमी पूर्वविद्यया ॥ शुक्लपृथ्वीतिथिर्वीतुमासि

राम०

११

११५० मेनाईलकापुत्रोतिशस्तः ॥ ११५० विदोर्भवेका
 हाभाद्रशुक्लपंचमी ऋषिपंचमी ॥ सामध्याह्नायापिनीत्या ॥ एजात्रतेषु सवैषु मध्याह्नायापिनीतिथि
 रिति माध्वीयेहारीनोक्ते ॥ दिनहयेतया त्वेह माद्रु प्रते परा ॥ माधवमते तु पूर्वा ॥ सर्वत्र पंचमी पूर्वस्युक्ते ॥ आभाद्रशुक्ल
 षष्ठी प्राणकल्यादिः ॥ ८ ॥ भाद्रपदशुक्लसप्तम्यामुक्ता भरणव्रतं ॥ तत्र सप्तमी पूर्वविद्यया ॥ शुक्लपृथ्वीतिथिर्वीतुमासि

दृषमंदं निताम्रवसादिकं ॥ प्रियर्थं पयनाभस्य देयमाभ्युजेनरैरिति ॥ वसाधेनुः ॥ अथ महालयः ॥ तत्र घटपक्षाः ॥ वृक्षप्रतिपदादि
 शुक्लप्रतिपदं एकः ॥ १ ॥ प्रतिपदादृशीनो द्वितीयः २ पंचम्यादि ३ अष्टम्यादि ४ दशम्यादि ५ चतुर्दशीवर्जं दृशीतमित्यपरे ॥ ६ ॥ दश
 सप्तपंचतिथिपक्षाः ॥ एकदिनपक्षो नागरखंडे ॥ आषाढ्याः पंचमपक्षे कन्यासख्दिवाकरे ॥ पोषे आह्नरः कुर्यादिकसिन्नपिवा
 सरे ॥ तस्य संवत्सरयावत् साः स्युः पितरो ध्रुवमिर्जिता त्यायनः ॥ यातिथिर्यस्यात्तस्य मताहेतु प्रवर्तते ॥ सातिथिः पितृपक्षे तु पूज
 नीया प्रयत्नतः तथा ॥ अशक्तः पक्षमध्ये तु कुर्यात्त्येकदिने यदा निषिद्धे पदिने कुर्यात्सिद्धं दानं यथाविधीति ॥ मार्कंडेयः ॥ कन्याग
 ते सवितरि दिनादि दशपंचच ॥ पार्वणे नैव विधिना आह्नं त्रविधीयते ॥ स्मृति संग्रहे ॥ महालये गया आह्ने माता पित्रोर्मतेह नि
 ॥ यस्य कस्यापि मर्त्यस्य संपत्तिं करणे तथा ॥ दत्तोद्वाहोपिकुर्वेत्तपिदं निर्वपणं मुन इति ॥ सन्यासिनां तु महालय आह्ने दृश्यो
 कंते व्यो ॥ यतीनां च कन्यानां वै सवानां विशेषतः ॥ मताहं वसपिदं वगया आह्ने महालयं ॥ आपन्नोपि न कुर्वेत्त आह्ने मा मेन कर्हि वि
 दिति स्मृतिरुक्तादिभ्यो गालोके ॥ विधवा यास्तु विशेषतः ॥ स्मृति संग्रहे ॥ चत्वारि पार्वणा नीह विधवायाः सदैव हि ॥ स्वभर्तृस्वशुरा

११५० विदोर्भवेका
 हाभाद्रशुक्लपंचमी ऋषिपंचमी ॥ सामध्याह्नायापिनीत्या ॥ एजात्रतेषु सवैषु मध्याह्नायापिनीतिथि
 रिति माध्वीयेहारीनोक्ते ॥ दिनहयेतया त्वेह माद्रु प्रते परा ॥ माधवमते तु पूर्वा ॥ सर्वत्र पंचमी पूर्वस्युक्ते ॥ आभाद्रशुक्ल
 षष्ठी प्राणकल्यादिः ॥ ८ ॥ भाद्रपदशुक्लसप्तम्यामुक्ता भरणव्रतं ॥ तत्र सप्तमी पूर्वविद्यया ॥ शुक्लपृथ्वीतिथिर्वीतुमासि

निधिनि०

१५

दीनामातापित्रोस्तथैवचा॥ततोमातामहानां च आह्वानमुपक्रमेदिति॥तस्याः षड्देवत्वविशेषः स्मृतिरलाक्ल्या॥ एतच्चगुर्वि॥
 पेतिनापिंडरहितं कार्यं॥ तथा च दशः ॥ मुंडनं पिंड दानं वप्रेतकर्म च सर्वशः ॥ न जीवत्यितकः कुर्याद्गुर्विणीपतिरेवचेति॥ आहं
 गतर्पणंतुपक्ष्मश्रद्धेः आहोतरं प्रत्यहं स ह्यमहालयेतुपरं पुः॥ तदुक्तं नारदीये॥ पक्ष्मश्रद्धं यदा कुर्यात् पणंतु दिने दिने॥ स ह्यमहालय
 ये चैव परं हनितिलेदकमिति॥ प्रयोगपारिजाते गर्गः॥ ब्रह्मेभाद्रपदे मासि आहं प्रतिदिनं भवेत्॥ पितृणां प्रत्यहं कार्यं निषिद्धे पिबन
 र्पणं॥ एतच्च आहं नित्यं॥ आषाढ्याः पंचमे पक्षे यः आहं न करिष्यति॥ शाकेनापि दद्रोपिसौ त्यजत्वमुपेक्ष्यति॥ आसनं शयनं भो
 ज्यं स्पर्शं न भाषणं तथा॥ तेन सार्द्धं करिष्येति येतेषां पत्तरानरादिति नागरखंडे अकरणे प्रत्यवायश्रवणात्॥ पितृमरणप्रथमादनुवृत्ता
 हंतं॥ इते अभ्युदयः॥ अहते प्रत्यवायो नास्ति॥ अच भरण्यां आहं मति प्रशस्तं॥ भरणी पितृपक्षे तु मृदुती परिकीर्तिता॥ तस्यां आहं वृत्तं
 येन स गया आहं वृद्धवेदिति मात्स्यात्॥ रक्षोपिंडरहितं कर्तव्यं॥ तथा च पुलस्त्यः॥ अयं न दितये आहं विषुवं दितये तथा॥ भरणी पुचकुर्वीतये राम
 उनिर्वपणं न हि॥ अस्मिन्नेव पक्षे कपिलाषष्टी॥ तदुक्तं वाराहं न स्य रक्षपक्षे तुरोहिणीयातभस्सुतेः॥ युताषष्टी पुराणज्ञैः कपिलापरिकी १४

र्तिता॥ त्रतोपवासनि यमैर्भीष्करंतत्र पूजयेत्॥ कपिलां च द्विनाम्ना यदत्वा त्रतु फलं लभेदिति॥ अत्रैव हस्ताके फलानि शययति निर्ण
 यामः ते॥ इत्येव चंद्रषष्टी॥ तदुक्तं भविष्ये॥ तद्भाद्रपदे मासि पक्षे पक्षे सिते नरे॥ चंद्रषष्टी व्रतं कुर्यात्सर्वे वै धः प्रशस्यते॥ चंद्रो देये यदा
 षष्टी पक्षो वाप्यपरं हनि॥ चंद्रषष्टी व्रतं कुर्यात्सर्वे वै धः प्रशस्यते॥ चंद्रो देये यदा षष्टी पक्षो वाप्यपरं हनि॥ चंद्रषष्टी सिते पक्षे सैवोष्णप्रय
 त्तवदिति॥ अत्रा पिभाद्रपदः मातमासिनः॥ इयमेव तत्सुतपुत्रादिः॥ अस्यामवाष्ट्यां आहं गम्या आहं तु लपलां॥ तथा च ब्रह्मांडे॥ आषाढ्याः
 पंचमे पक्षे गयामध्यामी स्मृता॥ त्रयोदशी गजच्छाया गया तु ल्ये तु पैतके इति॥ अत्रैव अष्टम्यां महालक्ष्मी व्रतं॥ अत्र चंद्रोदय व्यापिकी
 यास्या॥ तत्रैव वृक्षाद्युक्तेः॥ पदिने चंद्रोदयाद्द्वित्रिमुहूर्ती पिमात्स्या॥ परतश्चो ध्वेगामिनीति मदनरले संयुः होक्तेः अत्रैव नवम्यां अ
 न्वष्टका आहं॥ तत्र कात्यायनः अन्वष्टकां सुनवभिः पिंडैः आहं मुदा दत्तं॥ पित्रादिमात्रमध्यं च ततो मातामहातकं॥ अथ मातृ आहं॥ मै
 त्रापणीयं स्वपरिशिष्टे॥ अन्वष्टक्यं गया प्रासौ सत्यां यच्च मते हनि॥ मातुः आहं सुतः कुर्यात्स्वितर्यपि च जीति॥ अत्र स्वमातरि जीवंत्या
 मपि सपलमातृभ्यां दद्यादित्युक्तमाधुनिकग्रंथेषु॥ सर्वोसामेव मातृणां आहं कन्यागते रवौ॥ नवम्यां हि प्रदानं ब्रह्मलब्धवरा हिता इ

निश्चिनि.

१९.

ति॥ अत्र सर्वसां नाम निर्देशे नैकौर्ध्वः पिंडश्च॥ नामैक्ये तु द्विवचनादिप्रयोग इति हतिरुक्त॥ भर्तृमरणोत्तरं आहंन कार्यं॥ आहंन व
म्यां कुतः ननु भर्तृरितु व्यतर्जितवचनादिनिकेचित्॥ अन्ये येन ह वनस्पतिर्यल त्वात्कर्तव्यमिमांसाहुः इदं जीवस्ति त्वेनापि स
पिंडकं कार्यं॥ मातृप्रादिसुवासिनीभोजनयुक्तं मार्कंडेयपुराणे॥ मातुः प्राद्वेतुसंप्राप्ते ब्राह्मणैः सह भोजनं॥ सुवासिन्ये प्रव्रत
यमिति शतातपो ब्रवीत्तु भोजनं भोज्यमनं॥ भर्तृगमे मृतानां सहेतु नवा मृता॥ नस्याः स्थाने निर्युं जीतविप्रेः सह सुवासिनीमिति॥
तत्रैव महालसावक्यं॥ स्त्री आह पुत्रदेयाः स्युरलंकारश्च यो धिते॥ मजीरमेखलादामकृष्णिका कृष्णादय इति॥ अत्रैव च योद श्या
आहंमहो कलं॥ मधायुक्ता यो त्वतिप्रशस्तं॥ एतच्च विभक्तैरपि पृथक् कार्यं॥ अत्र पिंडान् देया॥ इदं मलमासेपि कार्यं॥ अनन्यग
तित्वा न सधात्र योदशी आहं प्रसुपस्थितिहेतुकं॥ अनन्यगतित्वा न मधायुक्ता योदकत्वेन कर्तव्यस्या न लिम्लुच इति काट क
गत्सोक्तेः॥ अपि उक्तं प्राद्विशेषमाह ब्राह्मण्यः॥ पिंडो यत्र निवर्तते मध्यादिषु कथंचन॥ सोऽकल्पं तु तत्कार्ये निष्मा ब्राह्मणादि
भिः॥ सोऽकल्पं तु यदा कुर्यात्प्रातरुपणं॥ नावाहनाग्ने करणे नपि जा न्विकि रंचन॥ अशक्त्या सपिंडकप्राहाकरणे व्यभव॥ अश

राम
१५

नेकुपी

त्वापार्वण आहं पथावत्कृतुमक्षमः॥ पिंडार्थादिविहीनं तु संकल्प आहमाचरेदिति वचनात्॥ एतच्च पुत्रवता पुत्रोत्तरे हे शो नन कार्यं॥
इक्ष्मपक्षेत्रयोदशपायः आहं कुरुते नरः॥ पंचत्वं तस्य जानीयात् ज्येष्ठपुत्रस्य निश्चितमिति वचनात्॥ अत्र मध्यात्रयोदशी महालययुगादि
आहानां तत्रेण प्रयोगः॥ अथ चतुर्दशी॥ तत्रा पमृत्युहता नो आहं॥ तथा मरीचिः॥ विषसर्पसापदादितिर्ये ब्राह्मणधर्तिनां॥ चतुर्दश्ये कि
याकायी अन्येषां तु विगर्हितेति॥ मार्कंडेयपुराणे॥ युवानः पितरो यस्य मृताः शस्त्रेण वाहताः॥ तेन कार्यं चतुर्दश्यां तेषां तृप्तिमभीक्षते नि
॥ एतच्च शस्त्रघातदिनिमित्तं चतुर्दशी आहं पित्रादीनामये कोदिष्टमेव भवति॥ न तु पार्वणं॥ तथा च गार्गीः॥ चतुर्दश्यां तु यच्छाहं सपिंडी क
रणात्परं॥ एकोदिष्टविधानेन तत्कार्यं शस्त्रघातनरति॥ पित्रादित्रिष्वपि शस्त्रहतेषु सर्वेषां मेकोदिष्टान्येव कार्याणी॥ पार्वणविधा
यकवचनाभावत्॥ रंरवैकोदिष्टं सदैव कार्यं॥ प्रेतपक्षे चतुर्दश्या मेकोदिष्टविधानात्॥ देवयुक्तं तु यच्छाहं पित्राणां मस्य भवेदिति श्रयो
गपारिजातोदाहृतवचनात्॥ अथा मावाश्या॥ अमावास्यासंयोगस्य प्रेतपक्षे यवा पुनः॥ पार्वणं तस्य कर्तव्यं नैकेदिष्टं कदाचनेति वि
ज्ञाने स्वरधृतवचनात्॥ इत्यादि न कृत्स्नपक्षः॥ आश्विनशुक्ल प्रतिपदि होहित्रो माता महप्रहं कुर्यात्॥ उत्तंवहेमा द्वौ॥ जातमात्रो

स्त्रीणां पितृशस्त्रादिहता नाथैकोदिष्टं कार्यं मिति
श्रीदत्तत्रयः॥ १५६ विमोदिहता नैवेद्यं न प्र स
वाधिरुता नाति निवाच स्थितिः॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

तिथिनि
 ९८

तिथिः ॥ तस्मिन् सर्वविधातव्यायात्राविजयकोक्षिभिरिति भूगते ॥ कस्य रत्नावल्या ॥ दशम्यां तु जनेः सम्यक् पूजनीयापराजिता ॥ ऐशा
 नीदिशमाश्रित्य अपराङ्मुखा प्रयत्नतः ॥ इत्यपराङ्मुखा कालत्वाभिधानात् ॥ परदिने एकादशः मुहूर्तः ॥ तेषां विप्रवर्णयोगश्चेत्तदेव
 यात्राकार्यं ॥ तथा संवत् ॥ इदं दशमीर्कितं विल्लुपुर्णः कादशी यदि ॥ श्रवणं शयना काले सातिथिर्विजयति ॥ अत्र कृतं सुखे ॥ १८ ॥
 शर्माच जनेः सम्यक् पूजनीयापराजिता ॥ ऐशानीदिशमाश्रित्य अपराङ्मुखा प्रयत्नत इति ॥ पूजाप्रयोगस्तु ॥ आचम्य शोणानां पयस्य श्री
 वक्रतुं शयनमः ॥ श्रीदक्षिणामूर्तिगुरुभोजनमः ॥ अथैत्यादि ॥ आश्विनशुक्लदशम्यां सप्तमिर्धर्म्यायात्रायां विजयसिद्धये नापराजि
 ता पूजां करिष्ये इति संकल्पः ॥ अथैत्यादि ॥ अपराजितायेन मः इत्यावाप्तं पूज्यप्रार्थयेत् ॥ शमीयते वापंशमीलोहितकंठका ॥ धारय
 यं नुनास्त्राणां रामसंवाददापिनी ॥ करिष्यमाणयात्रायां यथाशक्तीं सुखं मम ॥ तत्र निर्विघ्नं कर्तुं भवश्रीराममभिते ॥ इति प्रार्थ
 ॥ ततः ॥ गृहीत्वा सासतामाद्रौ शमीं स्मर्यतां मन्दं ॥ गीत्वादित्रिभिर्घैः वैष्णवैस्त्वगृहं प्रणि ॥ ततो भूषणवस्त्रादिधारयेत्स्वजनेः सहैति
 ॥ १७ ॥ आश्विनशुक्लकादश्यां कार्तिकेयानोरंभुक्तः पापे ॥ आश्विनस्य तु मासस्य यागुकैकादशी भवेत् ॥ कार्तिकस्य त्रैतानीह तस्यां

उत्तराश्विन
 शम
 राम
 १८

अथ विवेकचूडामणिः ॥ अथ विवेकचूडामणिः ॥ अथ विवेकचूडामणिः ॥
 अथ विवेकचूडामणिः ॥ अथ विवेकचूडामणिः ॥ अथ विवेकचूडामणिः ॥
 अथ विवेकचूडामणिः ॥ अथ विवेकचूडामणिः ॥ अथ विवेकचूडामणिः ॥

वैप्रारभेतुधीरिति ॥ विष्णुना तुलासंक्रान्तिमारुत्य कर्तव्यमित्युक्तं ॥ तुलामकरमेघेषु प्राणः स्नात्वा सदा भवेत् ॥ हविष्यं ब्रह्मचर्यं
 च महापातकनाशनमिति ॥ आश्विनपौर्णमास्यादि कार्तिकपौर्णमास्यां न कार्तिकेयानामिति हेमाद्रिः ॥ १८ ॥ आश्विनपौर्णमास्यां
 कोजागरव्रतं लैगे ॥ आश्विनपौर्णमास्यां तु चरेत् जागर्णनिशि ॥ कोमुदी सा समास्याताका ॥ यालोकैर्विभूतये ॥ कोमुद्यां एजयेत्स्त्री
 मिद्रमैरावते स्थितां सुगंधिनिशि सत्सेप असेजो गरुणं चरेत् ॥ निशीथे वरदालि स्त्रीको जागर्ता भिषा पिणी ॥ तस्यैवितं यथा मि असे
 जीजां करोति यः ॥ नारिकेलोदकैः सम्यक् पिबन्ते वा समचर्येत ॥ बंधुश्रीणयेतेन स्वयंतदश नो भवेदिति ॥ यदनरले ॥ नारिकेलो
 दकं पीत्वा असेजो गरुणनिशि ॥ तस्यैवितं प्रयच्छामिका जागर्ति मही तत्तेरति ॥ अत्र एणमाप्रदोषया पिनीयात्वा ॥ यदा पूर्वधुर्निशीथ
 यासि परे धुः प्रदोषया सित्तादपरे धु कार्यो ॥ एजारूप प्रधानकाल व्यामिलाभात् ॥ यदा तु पूर्वधुर्निशीथ व्यासि परे धुर्न प्रदो
 षया सित्तादपरी ॥ नकादित्रययोगात् रात्रियोगा विधिप्यत इति वचनादिनिस्मार्ताचार्यचंद्रामणिप्रभृतयः ॥ १९ ॥ अत्रैवाश्वयुजीक
 र्मेमाह आश्वलायनः ॥ आश्वयुज्यामाश्वयुजीकमीति ॥ आश्वयुज्यापि शरद्विहिन्त्वाद्यदास्योपौर्णमास्यां क्रियते तदा आश्वयु

प्र

तिथिनि०

२७

७

दयेत॥ तत्रमंत्रः॥ सुरभि स्त्रजगन्मातानित्यंविष्णुपदेस्तिता॥ सर्वदेवमयेप्रासंमयादतमिमंयस॥ प्रार्थनामंत्रः॥ सर्वदेवमयेदेवी
सर्वदेवैरलंघ्यते॥ मातर्ममाभिलषितंसफलंकुलनेदिनि॥ तद्दिनेतेलपदेचस्थालीपक्कंयुधिसिर॥ गोक्षीरंगोघ तंचेवदधतकंचवर्ज
योदिति॥॥ नारदः॥ आश्विनेवृक्षपक्षेचतुर्दश्यादिषुपंचसु॥ तिथिषूक्तः॥ पूर्वरात्रेनृणांनीराजनाविधिः॥ अथास्त्रमानामहअनं
तमह चतुसंयदे॥ नीराजयेषुदेवास्तु प्राज्ञैश्चतुर्गमान्॥ ज्येष्ठश्रावणचक्रनिशश्रवमातुमुख्यस्त्रियोषितः॥ आश्विनगृहपांशु
खचोद्राभिप्रायेण॥५॥ कर्तिक रूक्षत्रयोदश्यायमादौ शेनसंध्याकालेवहिरपदानंकार्ये॥ चंद्रप्रकाशेस्कोदे॥ कार्तिकस्यासिने
पक्षेत्रयोदश्यानिशमुखे॥ यमदीपं वहिर्दद्यादपमृत्युविनश्यतीति॥ बहिराग्नौ द्वाहं निकृत्वित॥ गृहाद्बहिरास्यपरे॥ मंत्रस्तु॥
मृत्युनापाशं दंष्ट्राभ्यांकालेनश्यामयासह॥ त्रयोदशीहीपदानात्सर्जयः प्रीयताममेति॥६॥ कार्तिकेवृक्षचतुर्दश्याप्रातरभ्यं ग
स्नानकर्तव्यं॥ तदुक्तंभविष्यपुरे॥ कार्तिकस्यासिनेपक्षेचतुर्दश्याद्देवादये॥ अवश्यमेवकर्तव्यंस्नानंनरकांरुमिः॥ संग्रहे॥ अ
श्वयुक्कृतृक्षपक्षस्यचतुर्दश्याविधदये॥ कर्तव्यंतिलतैलेनस्नानंनरकभीरुभिरिति॥ दिनहविधदये चतुर्दशीसत्वे॥ पूर्वैश्चतु

दि

२७

२०

य

वि

नारी

देश्यांकार्तिकस्यासिनेतरे॥ पक्षेप्रत्युपसमयेस्नानंकुर्वात्ययलतः शतिनिर्णीयदीपिकोक्तेः॥ परदिनएवेत्सन्ने॥ दिनहयेचतुर्दश्यभा
वेतुचतुर्दश्याचतुर्थयामेस्नानमितिदिबोदासनिबंधे॥ प्रत्युपसमयेप्रातः कृते॥ प्रत्युषोहसुखं॥ मितिकोशात्॥ तस्यां
स्नानंयमतर्पणंचकार्यं॥ ततश्चतर्पणंकार्यधर्मराजस्यनामभिः॥ पमायधर्मराजायमस्त्यवेचांतकायच॥ वैश्वनाथायका
लायसर्वभूतस्पायच॥ औदुंबरायदध्यायनीलायपरमेष्ठिने॥ वृकोदरायचिनायविज्रुतायवैनेमः॥ शनिभ विष्णुनरे॥ यम
तर्पणंचोपवीतिनाप्राचीनावीतिनावाकार्यं॥ यज्ञोपवीतिनाकार्यंप्राचीतिनाथवा॥ देवत्वचपि नृत्वंचयमस्यास्तिद्विरुपतेतिवच
नात्॥ संग्रहे॥ नरकायप्रदातव्यादीयाः संपूज्यदेवता॥ नरकाय नरकासुरांशेनेतिबहवः॥ लैंगे॥ नतः प्रेतचतुर्दश्यां
जयित्वातपोधनान्॥ शैवविप्रास्तथपराशिवलोकेमहीयते॥ मीमांसात्वातुनेभ्यश्चयमलोकंसंगच्छति॥ माषपत्रस्यशाके
नमुक्तातत्रदिनेनरः॥ प्रेतचतुर्दशीकालेसर्वपापैः प्रमुच्यतइति॥ नतः प्रदोषसमयेदीपान्दद्यान्मनोरमान्॥ ब्रह्मविष्णु
शिवादीनांभवनेषुमंडेषु॥ अथपूर्वदिनेप्रदोषेचतुर्दशीपस्नानयोग्याचोत्तरदिनेतदपूर्वदिनेप्रदोषेदीपदानादिवत्तापरे

तिथि नि २९ सुः स्नानं कार्यं भविष्ये ॥ कार्तिके भौमचारे तु चित्रा वृक्षचतुर्दशी ॥ तस्यामाराधितः शंभुर्नयेद्विषयं पुरंध्रवर्मिनि ॥ १७ ॥ आमायामपि
 प्रातरयं गस्नानं कार्यं ॥ एवं प्रभात समये त्वमावास्यां नराधिप ॥ स्नात्वा देवान् चित्-भक्त्या संप्रज्याय प्रणम्य चेति भविष्यो नरात् ॥ आदि
 सपुराणे ॥ दिवा तत्र न भोक्तव्यं मित्यादि ॥ प्रदोष समये लक्ष्मीं पूजयित्वा यथाक्रमे ॥ दीप हस्तांस्तथा कार्याः शन्यादेव गृहेषु च ॥ ब्राह्मण
 भोजयित्वा दैसं योज्यं च बुधसितान् ॥ अलंघ्यते न भोक्तव्यं न वस्त्रोपशोभिना ॥ लक्ष्मीं पूजनं आवाहनं तं रक्तं नैव ॥ यदा पूर्ववर्षे प्रदोष
 व्याधिभ्यमावास्या आह्वयं ग्यान्निहीय दिने तथा पूजयेत् प्रदोषे लक्ष्मीं संप्रज्या ॥ दीपदानं कार्यं ॥ यदा तु दिनद्वये प्रदोष व्यापि मया वा
 स्यात्तदो नरा ॥ युग्मवाक्यात् ॥ दंडैः करजनीयो गोदशस्य स्यात्कदाचन ॥ तदा विहाय पूर्वयुः परं हि सुखरात्रिकेति निश्चितत्वेदात्तवच
 नञ्च ॥ पूजनं तु अं महालक्ष्मि नमः इति नाम मंत्रेण ॥ प्रार्थना ॥ नमस्ते सर्वदेवानां वरदा सिंहा प्रिया गतिस्त्वत्पन्नानां सामेभ्यस्त ॥ का
 दर्शनं इति ॥ अथ कुबेर पूजनं ॥ संग्रहे ॥ सुखरात्र्यां प्रदोषे तु कुबेरं पूजयंति वै इति ॥ तत्र मंत्रः ॥ धनदाय नमस्तुभ्यं निधिपुत्राधिपाय च राम
 ॥ सर्वं तु त्वत्प्रसादा मेधेन्यादि संपद इति ॥ दीपदाने मंत्रः ॥ अग्निज्योतिरविज्योतिश्चंद्रो ज्योतिस्तथैव च ॥ उतमः सर्वज्योतीनां दीपो २९

विशेषात् कार्तिके नृप ॥ राज्यं च तो विशेषेण स्वराज्यं लभते विराट् ॥ दधार्थं कार्तिके यायस्त्विता वैदक्षिणामुखः दधार्थतो दैः पुष्यैर्म
 त्रेणानेन सुव्रत ॥ सप्तर्षिद्वारजस्केदसेनाधिप महाबल ॥ रुद्रो नाम्नि जयद्वङ्क गंगागर्भे नमोस्तुते इति ॥ सापंचमीयुता ग्यास्या ॥ १२ ॥ का
 र्तिक शुक्लैशमी गोष्ठाशमी ॥ अस्यांगो पूजादिकार्यं ॥ पूजनं प्राकृतं ॥ इयमेकं र्पकल्पादिः ॥ १३ ॥ कार्तिक शुक्ल नवमी इत्यं ॥ हस्ततला व
 र्णवे ॥ कार्तिके नवमी शुक्ल ॥ पितृणां नृपिता नृता ॥ तस्यां स्नानं तथा दत्तं अनंत फलसाधकं मिति ॥ अस्यामेव ब्रूषो उदानाचारः ॥
 इयं युगादिः ॥ अत्र आह ॥ निर्वीयः पूर्ववृत्तः ॥ अस्यामेव विष्णुत्रिचारं मः ॥ पञ्चपुराणे ॥ कार्तिके शुक्ल नवमी मवा ॥ विजितेन्द्रियः ॥ ह
 रिविधाय सोवर्णी तुला स्यात्सहितं विभुं ॥ पूजयेदधिकद्रुतया त्रतीतत्र दिनत्रयं ॥ एवं यथोक्तविधिना कुर्याद्देवाहिकं विधिरिति ॥ १५ ॥ का
 र्तिक शुक्लैकादशी इत्यं ॥ नारदीये ॥ कार्तिके शुक्ल पक्ष स्पृहत्वा घेकादशी नरः ॥
 नृनर्दत्वा शुभं ॥ स्यात्तिहर्मिंदिरमिति ॥ वाराहे ॥ एकादशी सोमयुक्ता कार्तिके सा सिंहा मिति ॥ उत राभाह संयोगे अनंता सा प्रकीर्ति
 ता ॥ तस्यायत्कियते भद्रेश्वर शर्मनं त्यमश्नुते ॥ अनेन पुण्यफलदानेनानं तां स्मृता प्रिये इति ॥ अस्यामेव प्रबोधोत्सव उक्तो ब्रा

मिति॥ तत्र वर्ज्या निब्रूयादे ॥ कांस्वं मांसं सुरांश्चैर्द्रवैर्मन्त्रित्यभाषणं ॥ व्यायासं च प्रयासं च दिवा स्वापमश्नां जनं ॥ तिलपिष्टं मस्तूरं
च हृद्दशैता निर्वैभवं ॥ द्वादश्यां वर्जयेन्नित्यं सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ रहस्यतिः ॥ दिवा निद्रां परान्नं च पुनर्भोजनमेषुनां ॥ शौद्रं कांसा
मिषते नैलं द्वादश्यामश्नन् वर्जयेदिति ॥ भविष्योत्तरे ॥ चातुर्मास्ये तु यत्कृतं मध्यभागे जादिकं च यत् ॥ चतुरेवार्धिका मासान् निय
मेष्वयत्नतः ॥ कथयित्वा हि जेभ्यस्तद्दद्याद्भक्त्या सदसिणां ॥ दत्त्वा विसर्जयेद्दिप्रततो भुञ्जीत च स्वयमिति ॥ अस्मिन् रवती न
क्षत्रे त्यपादे पारणं कार्यं ॥ इदं चातुर्मास्यव्रतसमापनं शुक्रास्नात्वा वपिकार्यं ॥ नियतकालत्वात् ॥ इयं च द्वादशी मन्वादिः ॥ ११६ ॥
कार्तिकशुक्लचतुर्दश्यामरुणोदये नणिकर्ण्यास्नात्वा विश्वेश्वरं पूजयेत् ॥ न स्याद्विश्वेश्वरप्रतिष्ठादि न त्वात् ॥ न तथा च स
नक्तुमारसं ह्निताथी न दिक्पश्चरुवाच ॥ वर्षे वै हेमलं बाह्ये मासि श्रीमतिकार्तिके ॥ शुक्लपक्षे चतुर्दश्यामरुणां पुद्गलं प्रति ॥
महादेव त्रिधौ ब्राह्मे सुहर्ते मणिकर्णिके ॥ स्नात्वा विश्वेश्वरं रोदया विश्वेश्वरमश्नयत् ॥ संक्षेपज्योतिषस्तस्य प्रतिष्ठा ख्यंत
दाकरोत् ॥ स्वयमेव स्वमात्मानं चरन्त्याशुपतव्रतमिति ॥ तथा ज्ञातः प्रभाते विमले हत्वा पूजां महाद्भुतां ॥ देवपापैर्महाना

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible]

दशमीशानकल्पादिः॥३॥भारते॥अमार्कपातप्रवणैर्युक्तावेलापमाधयोः॥अर्धोदयः सविशेषः कोटिमूर्त्यग्रहैः समः॥दिवैवयोगः
सक्तोयनतुरात्रौकथंचनेति॥स्वादे॥अर्धोदयतुसंप्राप्तेस्ववंग्गसमंजसं॥शुद्धात्मानोद्दिष्टः सर्वभवेसुव्रह्मसंमिताः॥यत्किंचि
हीयतेदानंतद्दानंमेरुसंनिधिः॥३॥इतिपौषमासः॥१०॥अथमाधः॥तुलामकरमेघेषुप्रातः स्नायिसदाभवेत्॥हविष्यं ब्रह्मचर्यंचम
हापातकनाशनमितिमाघस्नानमुक्तं॥माघेमासिचयः स्नात्वानेरंतर्यगंभारत॥पौंडरीकफलंनस्पदिवसेदि वसेभवेदिति॥ब्राह्म
माघस्नानंभठक्तः॥एकादश्यांशुक्रपक्षेवोषमसिसमारभेत॥द्वादश्यां पौर्णमास्यांशुक्रपक्षेसमापनमिति॥माघद्वितीयेः॥स्नान
कालउक्तोब्राह्मे॥अरुणोदयमारभ्यप्रातः कालावधिप्रभोमाघस्नानभवंपुण्यमियादि॥स्नानविधिमाहविष्णुः॥नत्रचोत्थायदिप्र
नियमंगङ्गायाद्विधेपूर्वकं॥माघमासमिंषुपुण्यंसाह्यहंदेवमाधवा॥तीर्थस्यास्यजलैरित्यमित्रिसंकल्पं चेनसी॥प्रत्यहस्नान
विधिः पादो॥मकरलैखोमाघेणेविंशत्युत्तमाधव॥स्नानेनानुमंदेवयथोक्तफलदोभव॥रतिमंचं समुच्चार्यलाभाचौनसमाप्नोति॥
वासुदेवंहरिं ब्रह्मधक्वांस्मरेत्युनरिति॥तथा॥नतः स्नात्वाशुभेतीर्थदत्त्वाक्षिरसिवैमृदं॥वेदोक्तविधिनाराज-सूक्तोपाध्यायैर्नवे

तिथिनि०

२६

दयेत्॥ शंसचक्रधरदेवं माधवं नाम एजयेत्॥ वलौकुलविधानेन न तस्त्वेकाशना भवेत्॥ भूश्यां ब्रह्मचर्येण शक्तः स्नानं समा
 चरेत्॥ अशक्तस्य धनाद्यस्य स्नानं सर्वत्र कथ्यते॥ धनाद्यस्य बद्धधनदानकुर्वेत्॥ अवश्यमेव कर्तव्यं माघस्नानमिति श्रुतिः॥ तिल
 सायी तिले हृत् तिलहोमी तिलोदकी॥ तिलदस्तिलभोका चषट् तिलानावसीदति॥ संग्रहे॥ स्नानो वृद्धिनसेवेतत्पलातो वाकथं च न॥
 सेवेतपि च होमार्थे न शीतार्थं कथं च न॥ अत्रदानं॥ कंबलाजिनरलानि वासानि विविधानि च॥ चोलकानि च देयानि प्रह्लादनपरा
 स्तथा॥ तन्माघस्नायिना देयं विप्राणां॥ भूमि मिद्वता॥ अनेन विधिना दद्यान्माधवः श्रीपतामिति विष्णुस्तौ॥ शेवपुराणे॥ अह
 न्यहनिदानया सिलाः शर्करया चिताः॥ माघावसाने सुभगे षट् रसं भोजनं तथा॥ सूर्यो मे प्रीयतां देवा विष्णुस्तं निरंजनः॥
 दंपत्यो वीससी सस्त्रे सप्तधान्यसमाचिरे॥ विश्वशुभोदका देयाः शर्करा तिलसंयुताः॥ इति॥ इति माघस्नानविधिः॥ १॥ कालिका
 पुराणे॥ होमं तिलैः प्रकुर्वेत्॥ सर्वदेवोत्तरायणे॥ स्कादे॥ पितृणां देवतानां वसूलकं नैव दापयेत्॥ ददन्नरकमाप्नोति भुंजीत ब्राह्म
 णेयदि॥ ब्राह्मणो मूलकं भुक्त्वा चरैश्चाद्रायणव्रतं॥ वज्रं नीय प्रयत्नेन मूलकं मदिगसममिति॥ २॥ माघ हस्तस्य मेषी नवमीषु

माघ हस्तस्य मेषी नवमीषु... (Small text at the bottom of the main block, partially illegible)

गम०

२६

स्वेष्टुरेकाचएकाः कार्याः॥ ३॥ माघ हस्तदशम्यघोरकल्पादेः॥ ४॥ माघ हस्तहादश्यां तिलहादशी व्रतं ब्रह्मपुराणे॥
 माघे तु ब्रह्महादश्यां यमोहि भागवान्पुरा॥ न स्यामुपोषितस्नातस्ति
 स्नानं स्नानं यजद्वारं॥ तिलतर्पणं पाश्चात्तया देवेषु चानिवेद्ये तिलान्ने च होतयाश्च तिलास्तथा॥ तिलान्दलाचविप्रयो भक्षयेच्च तिल
 निती॥ तिलैरतिमणि मयमणि न्यायेन स्नानयजनाभ्यां संदध्यते॥ तिलैः स्नात्वा तिलैः एजेदित्यर्थः॥ माघे तु शुक्रहादश्यामिति
 कास्तु मेपाट॥ ५॥ माघ हस्तचतुर्दश्यां यमते पणमाह हेमाद्रौ॥ अनर्कभ्युदयकेलमाघ हस्तचतुर्दशी प्रातः सनर्थे च यमं सर्व
 पापैः प्रमुच्यत इति॥ ६॥ भविष्य॥ माघ शुक्लतीया यागुज्ज्वलवणस्य च॥ दानं श्रेयस्करं राजवत्पूजां च पुरुषस्य च॥ मुजे नर
 णं देवीलवणेन स्वयं प्रभुरिति॥ ७॥ माघ शुक्लचतुर्थ्यां हिंराजपञ्चोकाकाशी खंडे॥ माघ शुक्लचतुर्थ्यां ननु व्रतं परायणाः॥ ये लो
 दुंदे च विप्र्यनिते व्यासुरद्रुहा विधाय वार्षिकीयां त्रिचतुर्थी प्रापनापसी॥ शुक्ला तिला चंधा प्राश्रीया सडकाः चरी॥ ता
 पसीमाघी॥ अवनकग्रहणात्प्रदोष व्यापिनी गच्छेति॥ ८॥ माघ मासे तु संप्राप्तचतुर्थी कुदसंतिना॥ सा उपोष्या सुरप्रण न तोराज्यं

३४

३५

